

UYSUNDA BÜYÜSÜN

Sınıflarına girdiğim ilk derste dikkatimi çekmişti cam kenarında arkadan ikinci sırada oturuyordu. Boyu küçüktü. Uzun boylu bir çok öğrenci ön sırada oturduğu için tahtayı göremiyordu. Adını sordum uzun kara kirpiklerini kaldırıp, yüzüme baktı. Adını sorma sebepimi merak etmişti. yanlış bir hareket yapıp,yapmadığını sorguluyordu küçücük kafasında:

“-selim.” Dedi, ürkek bir fısıltıyla, sonra da başını önüne eğdi. Utanmıştı. Esmer, kara kaş, kara göz, saçları üç numara tıraşlı, yuvarlak yüzlü, zayıf, kısa boylu bir çocuktü.

“- oradan tahtayı göremezsın, sınıf öğretmenine söyle, yerini değıştirsın.” Dedim

“- peki öğretmenim” dedi, rahatlamış bir ses tonuyla. Yerine otururken, öğretmenden ilgi görmüş olmanın verdiği mutluluk gözlerinden okunuyordu. Muzaffer bir edayla etrafına bakınıyordu. Temiz pak giyinmişti. Kitabı ve defteri güzelce kaplıydı.

Orta birinci sınıftaydı. Ben de tarih derslerine giriyordum. İlk ders her zaman olduğu gibi, tanışmayla geçmişti. Sonraki günler derse başladık. Haftanın iki günü ilk saatler ‘in sınıfına dersim oluyordu. Ama ne gariptir’ki, ne zaman derslerine girsem, on-on beş dakika sonra selim, uyuklamaya başlıyordu. Yedi yıllık öğretmendum. Zaman zaman uyuklayan öğrencilerle karşılaşmıştım, ama böylesini ilk kez görüyordum. İstisnasız her ders uyukluyordu. Gözleri kapanıyor, açık tutmaya çalışıyor, ama nafiie. Başı düştüğünde, kendine geliyor, bir süre kendini zorlayıp,uyanık duruyor, yine gözleri kapanıyordu. Bu olaya artık alışan arkadaşları,öğretmenin ona baktığını gördüklerinde, dirsekleriyle dürtüklemekten tutun da tekmelemeye kadar çeşitli ikazlarla uyandırmaya çalışıyorlardı selim’i.

Ben de önceleri, genel ikazlar yapıp, uyku saatlerine dikkat etmeleri gerektiğini anlattım. Sonraları, özellikle selim’e sorular sorarak, uyanık kalmasını sağlamaya çalıştım. Başaramadım. Benim dersim ilgisini çekiyor olabiliormiydi? Şimdiye kadar benim dersimi sevmeyen, sıkılan öğrenciye rastlamamıştım. Çünkü tarihi, kitaplarda yazdığı gibi kuru kuru bilgi olarak değil, büyük devlet adamlarının başlarından geçen ilginç ve komik olaylarla, anekdotlarla süsleyerek, anlatırdım. Olayların hangi tarihlerde olduğunu değil, sebeplerini, sonuçlarını, toplumları nasıl etkilediğini öğretmeye çalışırdım. Öğrencilerim de bu masalı, farklı tarih derslerini iiple çekerler, anlattığım olayları evlerinde ailelerine de

Anlattıklarını söylerlerdi. Bir çok aile de çocuklarının, tarih dersinde öğrendiklerini evde kendilerine anlatmasından duydukları mutluluğu, dile getirmişlerdi.

Sınıfa giren diğer öğretmenlerle görüştüğümde, selim'in diğer derslerde uyukladığını üzülenek öğrendim. Öte yandan, birazda rahatlamıştım. Benim dersimden sıkıldığı için uyuklamadığı ortadaydı. Başka bir sebebi vardı ama neydi? Çok merak ediyorum. Bu kadar küçük bir çocuğun, bu kadar uykusuz kalmasının sebebi ne olabilirdi? Bu düşüncelerle sabahı zor ettim.

Okula gider gitmez selim'i çağırdım korku ve telaşla koşarak yanıma geldi. Uzun kara kirpiklerini kaldırarak, merakla yüzüme baktı: “- beni çağırmışsınız öğretmenim?” gözleri yine uykuluydu.

Ders zili çalmış, herkes derse girmişti. Öğretmenler odasında, karşılıklı oturup, konuştuk. Her şeyi anlattı selim. İlkokulu bitirdiğinde, birtakım adamlar, selim'in babasına gelmişler, oğlunun iyi okuyup, başarılı olabilmesi için, yatılı okuması gerektiğini, kendilerinin açtıkları erkek yurdunda, çocukların başarılı olması için uğraştıklarını, her şeyin öğretmen denetiminde olduğunu, çalışma saatlerinde öğretmenlerin, çocuklara yardım ettiğini, okuldaki her sorunla kendilerinin ilgileceğini anlatmışlar. Kendisi okumadığı için, oğlunun okumasını istediği babası da, gidip yurdu görmüş, beğenmiş. Böylelikle selim'in yurt hayatı başlamış.karşılığında da her ay hatırı sayılır bir para ödüyormuş selim'in babası. Ödevleriyle ilgilenilip, yardım edilmesi hoşuna gidiyormuş selim'in, ama bir de sabah namazına kalkmak olmasa...! İşte uykusunu almadığı için derslerde uykusu geliyor, ders dinleyemiyormuş. Hele de soğuk suyla abdest almak yok mu? Elleri ayakları donuyormuş...! Evini, annesini, kardeşlerini çok özliyormuş. Duyduklarına inanmakta zorlanıyordum. Çok şaşırmış, daha da fazla üzülmuştum. Ama yakıcı darbe sonradan gelecekti.

“- selim'siz hangi köydensiniz? Diye sordum. Kasabaya çok mu uzaktılar acaba?

“- biz köyde oturuyoruz, öğretmenim.” Dedi.

“-nerede oturuyorsunuz?” diye sordum.

“- aha, yurdu orada!” dedi, eliyle göstererek. Şaşkınlıktan dilim tutulmuştu, ne diyeceğimi bilemiyordum. Selim'in babasının köyde tarlaları varmış. Onları ekip biçiyormuş. Ama evleri, kaldığı yurda yüz elli metre mesafede, yani kasabadaymış.buna rağmen, hafta arası eve gitmesine izin vermiyorlarmış. Okuldan çıkıp doğruca yurda gidiyormuş. İşin iç yüzünü öğrenmişim. Selim'in babasıyla görüşmek istediğimi söyleyerek sınıfa yolladım. Allak bullak olmuştum. Bu kadar küçük yaşta, anne baba sevgisine muhtaç bir çocuğu, kendi evinden okula gidip gelme olanağı varken, nasıl olup da bir yurda bırakabiliyorlardı ? hem de üste bir sürü para vererek! Üstelik evlerine bu kadar yakın olduğu halde, çocukların, ancak hafta sonları görebildikleri bir yurt! Zorla dini eğitim verilip, ibadet ettirilen bir yurt!

Ertesi gün selim'in babasını beklerken, velisi olduğunu söyleyen badem bıyıklı bir adam geldi. Sonradan yurt müdürü olduğunu öğrendiğim kişi, sessizce beni dinledikten sonra:

“- çocukların okul dışında yaptıkları sizi ilgilendirmez, hocam, bu işleri de çok fazla kurcalamayın, başınızı derde sokarsınız. Bu ülkede yaşayan insanları yüzde doksan dokuzu Müslüman. Çocukların dinini öğrenmesine karşımı çıkıyorsunuz? Ne biçim Müslümansınız siz?” dedi yılışıkça sırtarak. Küçük çocukları, sabahın köründe, zorla namaza kaldırıp, onların gencecik beyinlerini, çağdışı, ortaçağ kalıntısı fikirlerle doldurdukları yetmiyormuş gibi, utanmadan bir de beni tehdit ediyor, dini inançlarımı sorguluyordu bu cesareti nerden buluyor, nasıl bu kadar pervasız

olabiliyordu?

“-siz beni tehdit mi ediyorsunuz? Öncelikle ben cami hocası değilim, öğretmenim. Benim dini inançlarım sizi ilgilendirmez. Bu yaptığınızsa kanuna aykırı. Kimseyi, hele ki küçük çocukları ibadet etmeye zorlayamazsınız. Sizi şikayet ederim.çocuk uykusunu alamadığından, bütün derslerde uyukluyor.” Dedim. Sinirden ağzım, çölde günlerdir susuz kalmışçasına kurumuş, elim ayağım, karda yürümüşçesine buz kesmişti.

“- bundan sonra uyumaz zaten biz onu zorlamıyoruz, kendi isteğiyle namaz kılıyor. Siz de üstünüze vazife olmayan işlerden uzak durun, yoksa ki kimi şikayet ediyormuş görürsünüz.” Dedi. Gitmek üzere ayağa kalkmıştı.

“- benim muhatabım siz değilsiniz, ben bu meseleyi selim’in babasıyla görüşmek istemiştım zaten, sizinle değil.” Dedim küçükümseyerek.

“- onun velisi benim babası bütün yetkiyi bana verdi.” Dedi. Glibiyet golünü atmanın verdiği mutlulukla, kasıla kasıla çıktı gitti, badem bıyıklı yurt müdürü!

Yurt müdürüyle aramızda geçen bu gergin konuşmadan sonra küçük selim’in durumunun ne kadar acıklı olduğunu daha da iyi anlamıştım. Bu adamın, yurttaki olayları bana anlattığı için selim’i dövebileceğini bile düşünüyordum. “farkında olmadan çocuğu zor durumda mı bırakmıştım?” bu düşünceler, kafamın içinde küçük bir kedi yavrusunun oynayarak dolaştığı, ip yumağı gibi karmakarışık.

Ben de okumak için küçük yaşta, evimden ailemden ayrılmıştım. Ayrılığın acısını, hele ki küçük yaşta evden ayrılmanın ne demek olduğunu çok iyi biliyordum. Eski yaralarım depreşmiş evdeki son gecem aklıma gelmişti. Sivas’a yakın bir köyde oturuyorduk. Köyümüzde ortaokul olmadığı için, Sivas’ta oturan dayımın yanında okuyacaktım. Okumayı çok istiyordum. O geceye kadar okumaya gideceğim için çok sevinip, bütün günlerimi oynayarak, eğlenerek geçirmiştim. Oysa şimdi ayrılık acısı, içime zehrini atmaya hazır bir engerek yılanı gibi çöreklenmişti. Evden, annemden, babamdan kardeşlerimden ayrılacağım için, çok üzülüyordum. O akşam yakın akrabalar bizim evde toplanmıştı. Alt kattaki büyük odada oturuyorduk. Odanın bir duvarı boyunca uzanan yüksekçe sedirde, dedem amcalarım, babam büyüklük sırasına göre oturmuşlardı. Odanın diğer duvarlarının önünde bulunan minderlerde de kadınlar dizilmişlerdi. Biz çocuklar da ortalar da , ya da annelerimizin yanında oturuyorduk. Büyük odada yerler, hiç boşluk kalmayacak şekilde halılarla kaplanmıştı. Bahçeye bakan duvarda küçük bir pencere vardı. Üstünde iki çiviyle tutturulmuş bir perde sallanıyordu. Dedemlerin oturduğu divanın arkasındaki duvara bir halı asılmıştı. Halıda, dört nala giden bir at ve üstünde güzel bir kızı kaçıran kara yağız bir delikanlı vardı. Arkalarında da onları kovalayanlar. Yandaki duvarda da üç büyük resim asılıydı: Atatürk, ismet İnönü, hazret-i Ali. Üçünü de çok severdik. Benimse aile içinde özel bir yerim vardı. Çok güzel kitap okurdum. Kurtuluş savaşıyla ilgili kitaplar, Atatürk’ün hayatı, Hazret-i Ali’nin cenkleri, on iki imamlarla ilgili kitaplar ve daha neler neler... ne zaman üç, beş kişi bir araya gelse hemen beni çağırırlar, ben de onlara bütün bu kitaplardan bölümler okurdum. Küçük büyük demeden, herkes huşu içinde dinlerdi beni.ben de okudukça coşar kendimden geçer, okuduklarımı anlatan el kol hareketleri, ses tonumdaki değişikliklerle adeta bir tiyatro oyunu oynuyormuşçasına, heyecanlanırdım. İşte okuduğum bu tarihi kitaplar, üniversitede tarih bölümünü seçmeme sebep olmuştu.

Başköşede oturan dedem, çayından bir yudum alarak bana döndü:

“- Eee, Ali, şimdi bize kim kitap okuyacak? Kitap okuyacak çok, ama senin gibi okuyan yok.” Dedi.

“- Tatillerde gelirim dede, hem size yeni kitaplarda getiririm.” Dedim, hoşuna gitmişti. Gevrek gevrek güldü.

“- He ya, yeni kitaplar getir bize. Okumak gibi var mı oğul?” dedi. Başını resimlerin asılı olduğu duvara çevirdi. Eliyle Hazret-i Ali’yi göstererek :

“- işte Allahın Aslanı. ‘bana bir harf öğretenin, kırk yıl kölesi olurum.’ demiş. İşte büyük Atatürk de, arap harflerinin yerine yeni harfleri getirdi de okumak daha kolaylaştı. Araplardan gelen ne varsa silip attı. İşte ikinci reis-i Cumhur İsmet İnönü. Her ne kadar yobazlar “geldi İsmet, kesildi kismet” deseler de, memleketimizi milyonlarca insanın öldüğü, büyük cihan harbinden korudu. Hepsi birer aslan parçası, hepsi milyonları peşinden sürüklemiş, tarih yazmışlar. Onlardan öğreneceğim çok şey var. Dürüst ol! Çalışkan ol ! hepsinden önemlisi insanları sev ! insanları severken hiçbir şart arama ! mezhep farkı gözetmeksizin sev ! hele ki din, herkesin kendini ilgilendirir. Allah ile kul arasındadır. Kimsenin dinine karışma. Eline, diline, beline sahip ol !” dedi.

Dedemin o akşam söyledikleri, kulağımdan hiç gitmedi. Hayat felsefem oldu. Orta okulu bitirdikten sonra da parasız yatılı sınavlarını kazanıp, liseyi ailemden yüzlerce kilometre uzakta okudum. Sonra da üniversite yılları derken birde baktım öğretmen olup göreve başlamışım. Ailemden, memleketimden uzak geçirdiğim, bütün bu yıllar boyunca başımdan geçen olaylar, her defasında bana dedemin o son akşam söylediklerini hatırlattı. Doğru dürüst okula bile gitmemiş olan sevgili dedeciğim, ne kadar aydın, insanları seven, demokrat, laik bir insanmış meğer? Sadece dedem değil, bizim köyde yaşayan herkes bu düşünceleri paylaşırlar. Toplumun diğer kesimlerine kıyasla çok aydın, çok demokratsılar. Kimseyi dini inançlarıyla değerlendiremezler. Müslümanlığı, içinde arap milliyetçiliği barındırmayan, ilerici bir biçimde yorumlamış, din ve dünya işlerini kesinlikle birbirinden ayırmışlar dır. Bu ne büyük bir erdemdir! Her şeye din gözlüğü ile bakan, insanları inançlarına, mezheplerine göre değerlendiren, sözüm ona ‘eğitimli’ insanları gördükçe bu gerçeği daha iyi anlıyordum.İşte dedemi haklı çıkartan bir olayla daha karşı karşıya idim. Okutmak bahanesiyle aldıkları öğrencileri, kim bilir hangi tarikatın müritleri haline getirmeye çalışıyorlardı. İnsanların vicdanlarında kalması gereken dini duyguları, alabildiğine ortaya dökerek, siyasete, eğitime, gündelik hayata karıştırıyorlardı. Ah bilge dedem! Keşke bütün insanların senin gibi düşünmelerini sağlayabilsek. O zaman, ülkemizdeki sorunların büyük çoğunluğu çözülür!...

Ben bu düşünceler denizine dalmış enginlerde kulaç atarken, badem bıyıklı yurt müdürü de odasında oturmuş, sinirli sinirli selim’in okuldan dönmesini bekliyordu.

O gün, okuldan dönünce, yurt müdürünün beni çağırdığını söylediler korkarak gittim. Kötü bir şey olmaması için dua ediyordum. Korktuğum başıma geldi! Ben kapıdan girer girmez, müdür, olanca sesiyle bağırmaya başladı:

“-Sen, yurttaki olanları, okuldaki hocalarına anlatmaya utanmıyor musun? Burası bizim evimiz, evimizde olanlar burada kalır, dışarı taşınmaz! Kimseye anlatılmaz!”

yerinden kalkmış yanıma gelmişti ki, suratımda patlayan şeyin okkalı bir tokat olduğunu anlamam, pek uzun sürmedi. Bir an gözlerimin önünde, bayramlarda,

mahalle bakkalından alıp patlattığımız çata patların uçtuğunu sandım. Ateş böcekleri gibi yanıp yanıp sönüyorlardı. Neye uğradığımı şaşırmıştım. Kalbim yerinden fırlayacakmışçasına atıyor, bacaklarım titriyorfu. Müdür durmadan bağıırıyordu. Bense korkudan öleceğimi sanıyordum. Söylediklerinin hiç birini duymuyordum. Etraftaki her şey silinmişti. Duyularımı yitirmiştim sanki. Sesim de çıkmıyordu. Sadece yanağımın ve başımın zonklamasını hissediyordum. Tokadın şiddetiyle dengemi kaybetmiş, sendelendiğimde başımı yandaki dolaba çarpmışım. Kımıldayamıyordum, felç olmuşum sanki. Müdür ne kadar bağırdı? Neler dedi? Ben orada kımıldamadan ne kadar kaldım? Hiçbir şey hatırlamıyordum. Son hatırladığım sa müdürün :

“- Defol şimdi, pis ispiyoncu!” diye, itekleyerek beni odasından kovmasıydı.

Odadan çıktığımda ise göz yaşlarıma hakim olamıyor, diğer taraftanda son bahar rüzgarına tutulmuş bir yaprak gibi tir tir titriyordum. Kendimi yatağıma zor attım. Battaniyeyi başıma çektim. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Öyle titriyordum ki çenelerim birbirine vuruyordu. Arkadaşlarım, başıma toplanmış, ne olduğunu soruyor, kolonyalar sürüp, beni susturmaya, sakinleştirmeye, çalışıyorlardı. Benimse, ağzımdan hıçkırıklar arasında “anne, anneciğim” den başka söz çıkmıyordu. Ah anneciğim, şimdi yanımda olsan, sana sarılıp, başımı, o sımsıcak, yumuşacık göğsüne yaslasam... sen de o şefkatli ellerinle başımı okşayıp: “benim oğlum, büyük adam olacak.” Desen her zamanki gibi, yanağımdan öpsen... bu düşüncelerle ağlaya ağlaya uykuya daldım.

O günden sonra yurttaki rahatım iyice kaçtı. Herkes bana muhabir muamelesi yapıyordu. Özellikle de liseliler, her gördüklerinde bana “küçük ispiyoncu” diye bağıırıyorlardı. Sohbetlerde ve vaazlarda ispiyonculuğun ne kadar günah olduğu ve ispiyoncuların cehenneme gideceği anlatıldı, günlerce. Bu şartlarda ders de çalışamıyordum. Okuduğum. Okuduğum hiçbir şey kafama girmiyordu.

Artık iyice anlamıştım. Ben kötü bir çocuktum! Cehenneme gitmem kaçınılmazdı! Derslerim de kötüydü. Ailemin umutlarını boşa çıkartmışım. Zaten onları da çok özlüyordum. Hele ki kardeşlerim gözümde tütüyorlardı.

O hafta sonu eve gittiğimde, kardeşlerimle doyasıya oynadım. Anneme bol bol sarılıp hasret giderdim. Pazar günü okulda veli toplantısı vardı. Toplantıya babam gitti. Çünkü tarih öğretmenim özellikle babamın gelmesini istemişti. Bense babam eve dönmeden yurda gitmeyi istiyordum. Babam derslerimin ne kadar zayıf olduğunu öğrendiğinde onunla karşılaşmayı hiç istemiyordum. Çünkü onun yüzünü kara çıkartmışım. Bana kızacağını biliyordum. Eşyalarımı topladım. Annemi ve kardeşlerimi ayrı ayrı sarılıp öptüm. Sanki onları bir daha görmeyecekmişim gibi geliyordu. Gideceğim yer iki adım ötedeki yurt olmasına karşın, çok uzaklara gittiğim hissine kapılmışım. Kapıdan çıkmadan, anneme ve kardeşlerime, son kez görüymüşçasına baktım.el salladım. Onları çok seviyordum. Hızla merdivenlerden indim. Apartman kapısından çıktığımda okul çantamı evde unuttuğumu fark ettim. Geri dönmedim. Belki de ona bir daha ihtiyacım olmayacaktı. Yurda yaklaştığımda ayaklarım geri geri gidiyordu. Oraya gitmeyi hiç istemiyordum. Hele ki derslerimin kötü olduğunu öğrendiğinde yurt müdürünün neler yapabileceğini düşünmek dahi istemiyordum. Yurda gitme, eve gitme, nereye gidecektim ben? İsteksizce yurdun kapısından girdim. Kendimi paçavra gibi hissediyordum. Çok yorgundum. İşe yaramaz biriydim ben.

“0 N’aber küçük ispiyoncu?” diye seslendi, liselilerden biri. Üstünde eşofman, ayağında terlikler alt kattaki mescide iniyordu. Yanımdan geçerken de kafama bir şaplak indirdi. İşte yine başlıyordu ‘yurt işkencesi’! daha ne kadar sürecekti? Her geçen gün daha fazla ağrıma gidiyordu söyledikleri.

Merdivenleri çıkmaya başladım. Bir kat, bir kat daha. Yurt beş katlıydı. Benim odam üçüncü kattaydı. Bir kat daha. Sonra bir kat daha. Merdiven çıkıyordum durmadan. Ayaklarıma söz geçiremiyordum. Elimde eşyalarımı koyduğum çantamla, kendimi beşinci katta buldum. Tam önümde çatıya çıkan merdivenlere açılan kapı duruyordu. Kilitliydi. Liseliler bazı geceler sigara içmek için, çatıya çıktıklarını anlatırken duymuştum. Çatının anahtarı kapının yanındaki dolapta asılıydı. Dolabı açıp anahtarı aldım. Anahtar kilidin içinde iki kez döndü. Kapı açılmıştı. Merdivenleri çıkmaya başladım.önceden programlanmış bir robot gibiydim. Hiç teklemiyordum. Elimdeki çantayı bıraktım. Artık terastaydım. Kenara doğru yürüdüm. Yarım metre kadar metre yükseklikte duvarlarla çevriliydi teras.soğuk bir rüzgar ‘aramıza hoş geldin’ dercesine yüzümü yaladı. Aşağı baktım. Çok yüksekti. İşte evim oradaydı. Ama ben buradaydım. Niçin beni buraya bırakmışlardı? Sevmiyorlar mıydı? Bilmiyordum. Hiçbir şey istemiyordum. Her şeyden kaçmak istiyordum. Kaçmak!... çok uzaklara kaçmak!... kimsenin hiç kimsenin, ne babamın, ne yurt müdürünün ne de liselilerin beni bulamayacağı yerlere kaçmak istiyordum. Artık aşağılanmaktan bıkmıştım. Kurtuluşumsa orada, aşağıdaydı. Kenardaki duvara çıktım. Etrafa son bir defa daha baktım. Kendimi boşluğa bırakırken, kuş olup uçmayı düşünüyordum evimize doğru... düşlerimin, bayram gecelerinde patlayan havai fişekler misali dağılmasını sağlayan, küçük bedenimin beton zemine çarpmasıyla çıkan tok sesi duyan, yalnızca yurt bekçisiydi.

Veli toplantısına gelen küçük selim’in babasıyla yaptığımız görüşme çok iyi geçmişti. Selim’in başarısızlığını öğrendiğinde çok üzülen babası, başarısızlığın sebebinin ailesinden ayrı, böylesi bir yurttaki kalması olduğunu öğrendiğinde rahatlamıştı. Kendisinin yoksulluktan okuyamadığını, bu yüzden selim’in okuması için elinden ne gelirse yapacağını anlattı. Uzun konuşmamız sonucunda da selim’i yurttan almaya karar verdiğini söyledi. Okuldaki tüm öğretmenler bu habere çok sevinmiş, öğrencimiz sorununu çözdüğümüz için mutlu olmuştuk. Ta ki, “acı haber” gelene kadar...